

„Heere, laat de
„laar hen
„Dat hen
„Schol
„kbaar ge
„Korach,

„tussen
„delezen
„getwijfel
„, wat de
„Elia. Zij
„Gods, die
„geenomen
„erlijkheid
„Korach,
„or huone
„Schol, in
„al was
„dit levend
„de diepte
„toch een
„erven van
„Daaraan
„Gods kind
„dat God
„ssen en in
„ar dat de
„den neder-

„het Oude
„kenis dan
„dooden in
„straalpalen,
„het nader
„Spreeku-
„ens is den
„bij afwijke
„13:24),
„f doos be-
„deigende
„eigwen
„lichter zegt:
„de slaan en
„or 23:14),
„, maar op
„ide is het
„roo ernstig
„der slechte
„a naar den
„hele vast-
„in haar
„), dalende
„oda" (Spr.
„zijn, hare
„r Schol,
„wing geldt
„chaam, dat
„eneer het
„n Delftsch,
„veral door
„n, merken
„(hele) hier
„, dat het
„ichenna in
„lijk is het
„meermalen
„den wordt
„de Abaddon
„or verderf,
„eld in zeer
„in Openb.
„dden over
„gel des af-
„breuwsch
„al had hij
„el des af-
„persoonlijk
„m, die aan
„s, wijst op
„Abaddon

„in, waarom
„Testament
„ruikt wordt
„n angsten,
„n, en waar
„italen dan
„is er in
„„banden
„en Ballas"
„er Schol,
„(vangen en
„er op, dat
„banden des
„dial, onder
„chamelijk
„Ps. 86:13:
„et over mij
„et onderste
„en sprake
„ke krank-
„beauid-
„nderste van
„6:3: „De
„omvangen
„en mij ge-
„droefenis";
„ekte, maar
„naar door de
„Ps. 86:13
„Schol wil
„onder de
„n onderste
„de diepste
„inken kan-
„van onze
„ndene kort
„ord Schol
„inzinking,
„at het ver-
„de onder-
„naar door de
„Ps. 86:13
„Schol wil
„onder de
„n onderste
„de diepste
„inken kan-

„in, waarom
„Testament
„ruikt wordt
„n angsten,
„n, en waar
„italen dan
„is er in
„„banden
„en Ballas"
„er Schol,
„(vangen en
„er op, dat
„banden des
„dial, onder
„chamelijk
„Ps. 86:13:
„et over mij
„et onderste
„en sprake
„ke krank-
„beauid-
„nderste van
„6:3: „De
„omvangen
„en mij ge-
„droefenis";
„ekte, maar
„naar door de
„Ps. 86:13
„Schol wil
„onder de
„n onderste
„de diepste
„inken kan-

„in, waarom
„Testament
„ruikt wordt
„n angsten,
„n, en waar
„italen dan
„is er in
„„banden
„en Ballas"
„er Schol,
„(vangen en
„er op, dat
„banden des
„dial, onder
„chamelijk
„Ps. 86:13:
„et over mij
„et onderste
„en sprake
„ke krank-
„beauid-
„nderste van
„6:3: „De
„omvangen
„en mij ge-
„droefenis";
„ekte, maar
„naar door de
„Ps. 86:13
„Schol wil
„onder de
„n onderste
„de diepste
„inken kan-

„in wordt het woord Schol ook voor
„levende gebruikt, om aan te duiden de
„bangste en schriklijkste benauidheden,
„die den mensch kwelen kunnen.

Treestafel.

1. K. FERNHOUT *Mr. Christelijke opvoeding*
en uitsluitend voorlichting.

Over dit onderwerp hield in September, op de
Algemeene Vergadering van de Nederlandsche
Middernacht-Zending-Vereeniging, de Utrecht-
sche predikant Fernhout, te 's Gravenhage een
voortdurend.

Omgewerkt en uitgebreid, vond hij thans voor
haar een onderdak in het Tijdschrift *Christen-
dom en Maatschappij* der heeren VISSCHER en
DIJKSTRA, en wel als Nummer 6 van Serie 2.
S. xuele voorlichting in de opvoeding.

Naar toen mischien niet weet, is dat tegen-
woordig een heel vraagstuk. Voeger dacht men
dat niet zoo diep over en liep de zaak
meer van zelf, maar in onzen tijd zijn wij al
meer tot inzicht gekomen, dat alle zaken veel
beter zullen loopen wanneer wij er richting en
stuur aan geven en daartoe is dan allereerst
noodig, dat wij er een „vraagstuk" van maken.

En zoo is dan nu ook een vraagstuk of:
*waarschijnlijkheid of niet een integrerend
deel van de opvoeding is?* (p. 6).

Zoo als meer zaken eerst rocht donker worden
als men er met elkander over gaat nadenken,
zoo is het ook met deze. Maar uit die don-
kerheid treden zij dan ook bij uitsluitend
gedachten, door spreken en schrijven over het
vraagstuk, straks in de des helderder licht.

En aan dat spreken en schrijven over de vraag
der *waarschijnlijkheid* ontbreekt het nu ge-
luklijk niet. In Duitschland, Engeland, Zweden,
de Vereenigde Staten van N. Amerika — overal
brengt ze meetings en congressen bijeen en zet
ze vaardige pennen in beweging, die elken dag
den berg van literatuur over dit onderwerp
dom groeien. (p. 6).

Ten onzen zitten wij ook niet stil. Niet alleen
Dr. FERNHOUT maar ook een dame heeft er,
naar ik onlangs zag, al een boekje over geschre-
ven, dat ik echter niet heb gelezen.

Ik, die van het bijwonen van groote verga-
dingen een hartogend afkeer heb, kreeg bij het
lezen van FERNHOUT's brochure, een intens
gevoel van dankbaarheid. Zij toch maakt een
congres, — met, als agitatie-middel, daaraan
voortgaande meetings — in zake „*waarschijn-
lijkheid* als integrerend deel van de op-
voeding", naar het mij voorkomt, voorstands-
ten onzen onnodig.

Zelfer gesteld, met helder oog op de voor-
en nadelen zowel der bevestiging als der
ontkenning, is het vraagstuk in deze brochure
kort en zakelijk behandeld en tot een, mij
duikt althans, bevredigende oplossing gebracht.

Methodisch, zoals wij dit van FERNHOUT ge-
woon zijn, tracht hij eerst de twee begrippen
te bepalen.

Opvoeding als „de bewuste, planmatige werk-
zaamheid die de vorming van den mensch als
mensch ten doel heeft".

Of het met deze bepaling in den haak is,
hat ik over aan de heeren paedagogen van
professie.

Waarschijnlijkheid als „aanvankelijk beant-
woording der vraag naar de geheimenis der
geboorte, allengs zich uitbreidend tot het ge-
schiedlijk leven in 't algemeen".

Zijn resultaat nu is, dat de tweede wel een
integrerend deel van de eerste is en daartoe
komt hij door een redeneering waartegen niet
veel te zeggen valt.

Hieruit volgt dan weer, dat een gevraagd
voortlichting, hier nooit *gewijgerd* mag worden;
dat men haar niet mag vervangen door een
prophete van kool of oolievat of hollen boom;
dat zij, met gegeven door, voor zoover noodig
en oirbaar, eenvoudigweg de *waarschijnlijkheid* te zeggen.

Door wien en hoe dat moet geschieden,
wilt u verder uitgezocht.

FERNHOUT, geeft daarbij zeer verstandige
wenken.

land, veeleer te komen tot de Reformatie in
Lutherschen zin.

De band kwam echter en door Calvijn's
geschriften, met name de *INSTITUTIE*, en door zijn
persoonlijken omgang met ballingen uit Nederland
tot stand.

Het moeielijke vraagstuk waarom Calvijn's
invloed in Nederland zoo overheerschend is ge-
worden, wordt daarna besproken, waarbij o.m.
gewezen wordt op de geestelijke verwantschap
tusschen hem en onzen volksaad.

„Maar", zegt de geachte schrijver, „hoezeer
al deze factoren hebben meegewerkt om Calvijn's
denkbeelden in Nederland ingang te verschaffen,
toch meene men daarom niet, dat het Calvinisme
oort in Nederland de alleenheerschappij heeft
gevoerd". En hij verwijst, ter verklaring van dit
feit, naar de omstandigheid, dat het Calvinisme
in zijn belijdenis van Gods absolute Souverei-
niteit en in de handhaving van zijn zedelijk
ideaal zoo hoog staat, dat het nooit een volks-
kerk in eigenlijken zin stichtten kan. Electie en
volkskerk sluiten elkander uit".

Wat nu het tweede betreft: den invloed door
Calvijn op ons volk uitgezonden, — dan is
KUYPER daaronter schrijft bijzonder
leenswaardig. Hier is de echte historicus aan het
woord, wien het om niets anders dan den juist-
ten kijk op de feiten te doen is. „Niet al wat in ons
glorietijdvak Nederland's roem uitmaakte, mag
op rekening van het Calvinisme alleen worden
gesteld". — Bij wijze van voorbeeld wijst hij
dan op de *vrijheid van religie* en toont daarbij
duidelijk aan, dat deze allerniet een vrucht
van het Calvinisme was. Maar anderzijds
toont hij ook duidelijk aan, wat Nederland aan
CALVYN'S invloed te danken heeft in betrekking
tot zijn nationale zelfstandigheid, constitutionele
vrijheden en de positie die het innam onder de
volken van Europa. Iets wat in te eigenaardig
licht treedt door een vergelijking met wat, naar
alle waarschijnlijkheid, het gevolg zou zijn ge-
weest indien Nederland gelutheriseerd en
onder invloed van Duitschland ware gebleven.

De fijne teekening van CALVYN'S hoogachting
voor, wat ik noem, de materiele cultuur der
maatschappij, inzonderheid wat betreft handel
en nijverheid, — zoo op zich zelf reeds voldoende
zijn, deze studie een eereplaats te verzekeren in
een tijdschrift als *CHRISTENDOM EN MAAT-
SCHAPPY*.

Ook dit Nr. van C. en M. verdient een nog
ruimer kring van lezers, inzonderheid onder
ons Calvinisten, dan die waarin deze periodiek
sich nu reeds mag verheugen.

3. Van een nog ruimer kring van lezers ge-
sproken, J. BRESSEN, *De Gedachten des Rech-
tvaardigen*, HET LEVEN VAN H. I. DIJKSTRA. Een
vriend van Dr. A. Kuyper — door mij verleden
week als „premie" bij het jaarboekje van den
Gereformeerden Jongelingsbond aangekondigd, —
is ook afzonderlijk uitgegeven bij J. H. KOK te
KAMEN.

De prijs is 75 cts.

Uit de Perg.

In de *Amsterdamse Kerk* heeft de
Prof. Rutgers, naar aanleiding van eenige on-
tevredenheid over de wijze waarop de Kerkraad
bij de jongste verkiezing van een predikant,
het tweemaal gesteld had, de principiele vraag,
in hoeverre de Kerkraad vrij is om uit een
grostal, door de gemeente geformeerde, zelfstandig
te kiezen. Da ontevreden meenden n.l. dat
de Kerkraad verplicht was die predikanten op
het tweemaal te brengen, die reeds van de zijde
der gemeente de meeste stemmen gekregen
hadden.

Het is dit laatste punt, waarmede enkele gemeen-
teloden zich niet goed verenigen kunnen: terwijl
zij juist integendeel behoorlijk zouden achten, dat
de gemeentelijke stemming voor het zestiende
maal voor het tweemaal bestelde was, zodat de Kerk-
raad zou gehouden zijn dit te doen bestaan uit de
twee candidaten, die bij de stemming voor het
zestiende de meeste stemmen verkregen hadden. Daar
de thans bestaande regeling den Kerkraad te dien
aanzien geheel vrij laat, zou dus, om op wettige
wijze aan den wensch der bedoelde gemeenteloden
te voldoen, de regeling in hun zin moeten gewij-
zigd worden.

Kan dat dan niet al mischien gevraagd wor-
den. En het laat zich begrijpen, dat er zij, die
bij het eerste hooren zulke wijziging voor een zeer
eenvoudige zaak houden, waartegen eigenlijk geen
bezwaar is, en waardoor de regeling zelfs zou ver-
beterd worden. Laat mij trachten, denulken van
het tegendeel te overtuigen, door op de volgende
overwegingen hun aandacht te vestigen.

Omtrent zulke wijziging valt reeds aanstands op
te merken, dat zij in de bestaande regeling in het
geheel niet passen zou: zij zou daarin niet een-
voudig kunnen worden opgenomen, maar die
gehele regeling zou daarvoor moeten wogvelen.
Immers, bij zulke bepaling zou het tweemaal reeds
door de eerste gemeentelijke stemming *cranchief*
zijn vastgesteld. Maar wat voor zin zou het dan
hebben, de bepaling te handhaven, dat er vooraf
een zestiende maal gemaakt worden? Het formeer-
en van een zestiende maal alleen dan betekenis, wanneer
daaruit later bij vrije keuze een tweemaal kan gemaakt
worden; maar het heeft geenerlei nut of doel,
wanneer te gelijker tijd ook reeds het tweemaal zou
gemaakt zijn. En waarom zou dan verder de be-
paling blijven, dat zulk een zoogenaamd zestiende
maal den Kerkraad tot een tweemaal gemaakt werd,
wanneer dit door de voorgaande stemming reeds
definitief zou geschied zijn? Dat alles zou dan een
omstapeling zijn, die geheel overbodig en doeleloos wa-
re; inderdaad een ijdele vertooning, die met den ernst
van het beroepingswerk zeker onbestaanbaar zijn
zou. Om daaraan te ontkomen, zou er niets anders
overschieten, dan dat de gehele bestaande regeling
werd afgeschaft, en dat in plaats daarvan
eenvoudig vastgesteld werd, dat bij gemeentelijke
stemming een keuze gedaan werd. En eigenlijk
zou men diezelfde lijn dan nog iets verder moeten
doortrekken. Immers ook bij dat tweemaal zou dan
reeds een stemmenverdeling den doorslag moeten geven.
Zoodat wie daarvoor de meeste stemmen had als
de aangewezen persoon te beschouwen was; en
wanneer zou men dan nog eerst een zoogenaamd
tweemaal maken? Alles zou dus kunnen en moeten
schrappen met ééne enkele gemeentelijke stem-
ming door welke aanstands zou worden aangewezen wie
er te beroepen was.

Zonder twijfel zou dit de zaak zeer vereenvoudi-
gen. Maar zou het beter werken dan de thans
bestaande regeling? Alles zou dan ten slotte geheel
afhangen van den uitslag der gehouden stemming;
en wanneer daarbij het aantal stemgerechtigden
teer groot is, kan men dan onderstellen, dat die
allen geroep op de hoogte zijn om geheel zelf-
standig te kiezen? Vooral, omdat versie de meesten
daarbij zouden afgaan op hetgeen zij van predi-
kanten bij de prediking gehoord hebben, terwijl
toch bij ééne beroeping, behalve die ééne hoofd-
zaak, inderdaad nog vele andere dingen in aan-
merking moeten komen. Denkelijk zou er bij zulk
ééne stemming dan ook wel eenige leiding komen
door aanbevelingen van gemeenteloden. Maar zou
zulke leiding te verkiezen zijn boven die van den
Kerkraad, die van Godswaag tot besturing der
gemeente groepen is, en die dus ook voor het
werk der beroeping de *waarschijnlijkheid* heeft?

Voor sooveel het met die roeping en verantwoor-
delijkheid bestaansz is, heeft de Kerkraad bij
beroepingen aan de gemeenteloden een grooten
invloed toegekend. Maar die mag toch niet zoo

worden uitgebreid, dat de Kerkraad daarbij geheel
zou worden ter zijde gesteld, en eigenlijk niets
anders zou te doen hebben, dan te registreren
wat ééne gemeentelijke vergadering zou bealst
hebben.

Inderdaad (en dit is hier wel de hoofzaak) zou
iets dergelijks ook geheel in strijd zijn met hetgeen
in Gereformeerde kerken als de roeping van den
kerkeraad erkend wordt, en voorts principieel in
strijd zijn met hetgeen in die kerken beleden wordt
over de inrichting en regeling der kerk en over
de daarin door den Heere verordende ambtelijke
diensten. Hierin ligt het groote verschil tusschen
de Gereformeerde en de Independente. Voor het
overige hebben die twee groepen zeker veel geest-
verwantschap. Maar juist daarom moet te meer
gewaakt worden, dat geen kerkelijke beschouwin-
gen van het Independentisme worden overgenomen,
en zoodoende in Gereformeerde kerken een beginsel
indringde, dat ondermijnd, ontbindend en ver-
woestend op haar werken zou.

Officiele Berichten.

ROTTERDAM, 26 Jan. De commissie tot finan-
cieelen steun voor aanvragen van buiten, die door
den raad der Geref. Kerk alhier daarvoor is
benoemd, deelt vereenigingen enz. mede, dat
hare colporteurs moeten voorzien zijn van een
aanbevelingskaart, door bovengenoemde com-
missie daarvoor afgegeven. Het adres is: J.
Zaldermaat, seer, Schiedtstraat 12, Rotterdam.

Classis Groningen.

De classis Groningen heeft in hare vergadering
van 27 Jan. 1910 preparaat getuimend en
met algemeene stemmen beroepbaar gesteld in
de Geref. kerken, den heer L. van Wijk, candidaat
tot den Heiligen Dienst te Thesinge.

Namens de classis voornoemd:

A. S. SCHAAPMA, scriba.

Het adres van de Geref. Kerk te Numansdorp
is voortaan: J. Vos, Middelluis, gem. Numans-
dorp, scriba den kerkeraad.

Kort verslag van de vergadering der
classis Assen, 25 Jan. 1910.

1. Dr. Zahn, praeses der vorige vergadering,
opent deze op de gebruikelijke wijze.

2. Ofschoon het weer ongunstig is, en de
wegen moeilijk zijn, zijn alle kerken wettig
verteenwoordigd; behalve die van Gasselter-
Nijveen. De kerk van Een zond, berevens een
ouderling, ook een diaken, wien, de redenen
gehoord, keurzaam wordt verleid.

3. Het moderamen voor deze vergadering
bestaat uit Dr. W. W. Smitt, praeses, en
G. H. Zahn, scriba; terwijl Dr. Koster wordt
aangewezen voor het persverslag.

4. De praeses richt een welkomstgroet tot
Dr. J. Scholten, Pred. te Roden, die voor
de eerste maal ter vergadering is.

5. De notulen der vorige vergadering worden
gelezen en goedgekeurd. Intusschen kwamen
ook de afgevaardigden van Gasselter-Nijveen ter
vergadering.

6. Dr. H. Dijkstra rapporteert namens de
commissie der classis, op de vorige vergadering
benoemd, in zake pensioenregeling voor oefenaars.
Z. Eerw. deelt mee, dat een concept-ontwerp is
opgesteld, hetwelk gezonden is aan de classis
Bellen. Op de volgende vergadering zal dit,
of een gewijzigd concept, ter tafel komen, wat
zeer nog aan de verschillende kerken der
classis zal worden gezonden.

7. Eveneens zal op de volgende vergadering
een voorstel ter tafel worden gebracht, indien
althans de voorbereiding wel gelukt, om een
classikalen Zendingstaf te houden te Zuidlaren.
Dr. H. Hangelbroek en Br. J. Beekman worden
met de voorbereidende werkzaamheden belast.

8. Dr. Dijkstra rapporteert omtrent de Zending
op Soemba. Dr. Colenbrander is te Melolo
aangekomen en gevoelt er zich zeer op zijn
gemak. De Wielenga is, met het oog op de
schoolaak te Soemba, op reis geweest naar
Memboro en Luora.

9. Dr. Groot Nibelink rapporteert omtrent de
inwendige Zending in Drente, en deelt mee,
dat te 1 le een Evangelisatie-lokaal werd geopend,
en het aantal Zondagschoolleerlingen aldaar
toeneemt. Ook dit laatste is het geval te Timaar,
toch noodig moest ook daar een lokaal worden
gebouwd. Te Ruinen gaat de arbeid onder
leiding van Br. J. de Braal goed, terwijl de
arbeid te Langerak door de kerk van Nieuweoord
is overgenomen. In de kas is — jammer genoeg —
een tekort van f 100.

10. Dr. Hangelbroek rapporteert omtrent de
kerkvisitatie in de kerken van Roden, Norg,
Een, Haulerwijk, Appelscha en Smilde B.

11. Een verzoek van een der kerken om
advies in een tuchtaak, wordt aangehouden tot
een volgende vergadering.

12. Zuidlaren vraagt een huishoudelijke regeling
te willen invoeren, waarin wordt bepaald, dat
men alleen *de* buiten stemming mag blijven,
indien de classis daartoe te voren vrijheid
verleent. Dit wordt aangenomen.

13. Bij de rondvraag naar art. 41 K. O. worden
verbijslende mededeelingen gedaan door som-
mige kerken omtrent de stichting van Car-
scholen.

14. Door de kerken van Burger en Gassel-
ter Nijveen wordt gerapporteerd, dat alle stukken
in zake het beroep door Roden uitgebracht op
Dr. Scholten, in orde waren bevonden.

15. Na rondvraag omtrent art. 43 K. O.
worden de korte notulen gelezen en na enkele
wijzigingen goedgekeurd.

16. De praeses sluit de vergadering. Dr.
Scholten gaat voor in dankzegging.

Op last der classis: P. KOSTER.

Appelscha, 27 Jan. 1910.

Buitenland

N-Amerika. De Roomsche pers
over het Hooger Onderwijs.

In *De Wachter* lezen we een resumé van
hetgeen de Roomsche pers in de nieuwe wereld
denkt over het hooger onderwijs dat aldaar
gegeven wordt. In een Roomsche blad werd be-
toogd, dat doordien men in de instellingen van
t Hooger Onderwijs de religie heeft weggehaald,
de bestuurders machteloos staan tegenover de
elementen die ontbondend werden. Naarmate
iemand den Godsdienst overboord werpt, ont-
doet hij zich van zijn zedelijk karakter en neigt
hij zich tot het dieltelijke in zijn bestaan.

De jongste gebeurtenissen in Spanje en Frank-
rijk leveren hiervoor de duidelijkste bewijzen.
Behalve het ontbreken van de religie, wordt
in de Amerikaanse instellingen voor Hooger
Onderwijs een ideaal aangekweekt, dat aller-
noodlottigste gevolgen heeft. De geest van het

land is om spoedig rijk te worden. Deselide
geest spoort den jongeling aan om naar middelen
te zoeken, die hem spoedig geleerd maken. De
Amerikaansche jongeling heeft een grondigen
alkeer van het „blokken", hij heeft er geen tijd
voor. Hoewel iemand op allerlei manieren in
korten tijd rijk worden kan, zoo kan hij niet
in korten tijd een Hoogeschool doorloopen, om
dan voor den dag te komen als een geleerd,
ontwikkeld man. Een degelijke ontwikkeling is
de vrucht van jarenlange degelijke studie.

Daarbij komt dat het stelsel van coeducatie
wordt gevolgd, namelijk dat jongens en meisjes
te samen dezelfde lessen volgen; dit stelsel is
alleen op zijn plaats in het huisgezin; in een
college is het een fout.

De democratische geest is in Amerika over-
matig ontwikkeld; hij is gekant tegen lucht,
verzet zich tegen het gezag, toch is het noodig
dat ook aan de Hooge-scholen het gezag ge-
handhaafd wordt.

Ook gevoelen de Amerikanen zich aangetrok-
ken tot het geheiminnige. Getuige de menigte
van geheime genootschappen, die evenals een
sombor spookgestalte de natie onder hun vleu-
gelen dekken en haar berooven van het licht,
dat zij zoo noodig heeft tot gezonde zedelijke
ontwikkeling. Trekken de geheime genootschap-
pen de ouderen aan, voor den jongeling die een
College bezoekt, zijn ze een ware betovering;
hij denkt dat hij door zijn lid-zijn van een
geheime broederschap zich sterk maakt tegenover
het schoolgezag.

En tenslotte is de belangstelling van het volk
in lichamelijke oefening tot een ziekte geworden.
Energie en krachten, een beter doel waardig,
worden daaraan opgeofferd. Volgende geslachten
tot zichzelf gekomen, zullen ongetwijfeld dezen
karaktertrek van het Amerikaansche volk en der
donkerste noemen. De schadelijke invloed
van deze lichamelijke oefeningen op het onder-
wijs aan de Colleges is te zeer bekend om nog
bepaald daarop te wijzen. Alle ware vrienden
van het onderwijs erkennen, dat de College
athletics een schadelijk invloed uitoefenen.

Het gemeensdijl noemt het Roomsche blad:
verander den geest van het Amerikaansche
volk, indien ge kunt, en men zal dan ook het
Amerikaansche College veranderen. Wij Katho-
lieken zien de noodzakelijkheid in om de ver-
keerde invloeden zoo gering mogelijk te maken.
Het is een reuzentaak. Wij strijden tegen bijna
onoverkomelijke dwarsen, tegen de wereld, het
vleesch en den duivel. Maar juist hierin ook
ligt de reden van ons betrekkelijk succes en
van ons cindelijk behoud op het gebied van
het onderwijs.

De Wachter zegt, dat hij deze critiek zonder
voorbehoud onderschrijft. Hij staat nader bij de
Roomschen dan hij hen, die heel het onderwijs
z.g. neutraal weten te maken. „Het ongelooft
wint veld". De vijanden van den Christus staan
er op, dat hun wil geschiede, en zij krijgen
vaak hun zin. In Chicago hebben nu weer de
Joodsche Rabbinen een protest ingediend bij den
Schoolboard tegen het zingen in de publieke
school van liederen van meer of min Christe-
lijk karakter. Zij zullen wellicht hun zin in
dezen krijgen. En zoo zal eindelijk het laatste
spoor van den Christelijken godsdienst in het
onderwijs aan de publieke school moeten
verdwijnen.

Maar zien dan de Christenen het niet in,
dat de school, die ook de hune is, een secte-
school wordt van het ongelooft? Zullen de
vijanden van God en zijn Woord zeggen wat
wel en wat niet aan de school geleerd zal
worden? Hebben de burgers die aan God en
zijn Christus trouw zweoren, geen zeggenschap
meer over de school? Diep bedroevend is het
te zien, hoe de Christenen tegenover de eischen
van het ongelooft het stilzigen bewaren.

En de inrichtingen voor hooger onderwijs,
waar het ongelooft den toon aangeeft, worden
grootendeels geldelijk gesteund door mannen,
die op den Christen naam voor zich prijs stellen.

Voorwaar, de kinderen deser eeuw zijn wijer
en getrouwer dan de kinderen des licha".

Wij voor ons zouden liever zien, dat en
Roomschen en Protestanten inragen, dat zij in
de eerste plaats zich moeten getoepen achten,
tegenover de instellingen van hooger en lager
onderwijs, vrije scholen te stichten, naar de
beginselen waartoe de ouders leven. Een vrije
Universiteit op Gereformeerden grondslag zouden
wij met vreugde begroeten. En wij meenen
dat dit de beste manier zou zijn om den volks-
geest om te zetten. Wellicht volgden dan de
Roomschen en vele anderen, die er prijs op
stellen dat het volk van Amerika niet aan ont-
kerstening worde prijsgegeven.

Gemengd Nieuws.

De predikant J. Berends, geestelijk verzorger
van een krankzinnigenziekenhuis te Berlijn, heeft
voor het oprichten van een krankzinnigenzieken-
huis te Jerusalem. Hij vond daartoe aanleiding, toen hij
op zijn reis door Palestina gewaar werd hoe ellen-
dich de verpleging van krankzinnigen in het Jood-
sche land is. Zoo vond hij bijv. in het Grieksche
klooster El Chadre bij Bethlehem de krankzinnigen
met breeden ijeren band, dien zij, zonder dat
er iets onder was, om den hals droegen, aan een
muur van de kerk vastgeklotend, terwijl zij deels
zonder eenige bedekking op de naakte vloerste-
pen lagen. Deze barbaarsche behandeling vindt
haar grond in het bijgeloof van het volk, dat op
die manier de heilige Geest krankzinnigen gene-
zen heeft. De krankzinnigen werden met brood en
water des morgens en des avonds gevoerd; zij
kregen van beide echter slechts weinig.

In het geslacht dat de Berlijnsche predikant wil
stichten, zullen de lijdens zonder onderscheid van
religie of natie op Europeesche manier door psy-
chiaters behandeld worden. In Jerusalem vindt het
plan sterke toelichting. Het wordt gesteund door
den predikant der Duitse Evangelische gemeente,
de directie van het Syrische weeshuis, den genees-
heer van het Duitse diskontessenhospitaal enz.
Op welken grondslag de stichting verrijzen zal,
werd ons niet gemeld. De namen van hen die er
voor ijveren, doen echter aanraken, dat het een
Christelijke inrichting worden zal.

Te Breslau in Silezië hielden de Joden een
vergadering en noodigden den gouverneur uit om
die bij te wonen. Zijne Excellentie gaf daaraan
gevolg. Een der sprekers hield een rede ter ver-
dediging van het Jodendom en viel daarbij hevig
tegen het Christendom uit. Zijne Excellentie vroeg
daarop het woord om te zeggen, dat hij gaarne aan
de uitnodiging had gevolg gegeven, daar hij alles
wat in Silezië op godsdienstig, zedelijk en maat-
schappelijk gebied plaats had, met belangstelling
gade sloeg. Maar, zoo vervolgde hij, hij kon nooit
vergeten dat hij een Christen was, en daarom kon
hij niet aanhouden dat zijn liever en heilend ge-
lasterd werd. Had hij geweten, dat men een de-
rekenaar, zonder tegenspreken, zulke uitvalten
treden tegen een Christen dierbaar is, zou ver-
oorloven, hij zou reukelijk niet gekomen zijn. Na
dit gezegd te hebben, verliet hij de vergadering.

WINCKEL.

Voer Kinderen.

AAN VRAGERS.

Gelijk we onlangs meldten moesten nog ette-
lijke vragen wachten. Deze krijgen nu een beurt,
en nog meer.

No. 1 van F. L. v. d. B. te A. luidt:
„Onlangs lasen we met hartelijke belangstelling
de brochure van Dr. Capadose, u zeker ook
niet onbekend, omtrent Don Manuel Matamoros,
de Spaansche martelaar van voor 50 jaren. Het
einde is echter, in dat boekje, duister. Was
Don Matamoros vóór dien tijd reeds overleden?
Is er iets van zijn sterven bekend? U kunt
wellicht hier iets van mededeelen.

Matamoros was een geloofsgetuige, die in dien
tijd, omdat hij de Roomsche kerk had verlaten,
Protestant was geworden, in Spanje, waarvan
hij burger was, werd gevangen (geest en ver-
oordeeld. 't Is op 't oogenblik in Spanje voor
de Protestanten nog heel moeilijk, maar destijds
heerschte er gansch geen godsdienstvrijheid.
De behandeling van den edelen, vromen
Matamoros wakte echter in het Protestantisch
Europa terecht groote verontwaardiging en
medelijden. Er werd hier in Nederland een ver-
zoekschrift opgesteld van de toenmalige koningin
van Spanje, Isabella, dat allen Nederlandsche
vrouwen mochten teekenen. Dr. Capadose, de
vriend van Da Costa, en eenige andere heeren
gingen dat verzoekschrift overbrengen aan de
koningin.

Het gevolg was, dat de straf die over den
gevangenen Matamoros was uitgesproken niet werd
voltrokken. Men ontloog hem en eenige geloofs-
genooten als Trigo en Alama uit de gevangenis,
maar zij werden uit het land gebannen. Ik kan
mij nog zeer goed de terugkomst van Dr. Ca-
padose herinneren. Hij trad toen op in de
Schotsche kerk te

war worde